

Si recte intueberis: nihil inuenies in hac bestia laudis.
Est hic ut malo ingenio: ita plurimis sceleribus cumulat.
Habet hic petulantiam admirabilem: inauditamque propter aciem.
Quid est in hoc boie bonum: quod non nefarium?
Parata hic habet mentem ad omne facinus malum.
Tam est hic pestifer: ut pestilentiam etiam uerba conflet.
Nescio quid tetrius hoc boie dici queat.
In hoc certe uno cuncta sunt omnium uitia.
Vt uirtus est in Caruca nulla: sic omne genus uitiorum.
Quo plura in Caruca uitia considerant: eo plura inueniunt.
Scelera huius bydrum referunt: ut uno cognito detegantur plurima.
Sic est Augustinus nefarius deditus facinoribus ut inde se uitam querere censeat.
Vt pisces aqua uiuunt: uiri uirtute nutriuntur: sic Caruca omni crimine alitur.

Titulus uicesimus tertius.

Paternalis familiaris.

Ego mi fili iucundissime: ut afficior tibi plurimum: ita cupio te uis esse prestantissimum. **S**ed hoc tibi prae dico: nibilo te prestantiore posse fieri: quam si noctes diesque uirtutibus incubueris.

Plato **V**irtus enim est: **P**latonis testimonio: quod usurpauit **C**icero: sola illa quae uiros uita mortales: diuturnitate memoriae facit imortales. **Q**uae uides in terris: quae uulgus admirat: pulchritudo formae: sinceritas & proceritas corporis: ut **H**ieronymus

Basilium dixit: aut aeris interperie: aut demum aetatis rubigine cito corruunt: at fortunae quae bona diu solent: ut apud **B**asilium legitur: aleaeque instar ludicra nunc in hunc traducunt locum: nunc in illum. **P**ompae cadunt: luuētutis decore deflorescit: **H**ominum in reliquis gloria euanescit. **I**n uirtute semper est solidior atque

Homerus stabilior: nec ut **H**omerus scripsit: uiuos deserit: nec non comitatur luce functos. **S**olent iuuenibus occurrere multa: quibus ad libidines inuitantur: alliciuntur: puocantur. **D**istrabuntur a sociis: **A**nimantur ab iis quae maiores nati mali sunt: **A**b aequalibus suadentur ad uoluptates. **S**ed si sese audiunt: naturamque

TITVLVS XXIII

sequuntur ducem: nihil committūt sceleris. **N**on oēs motus impetusq; iuuenilis improbo: non progressus adoleſcentiæ ſingulos damno. **E**ius eſt ætatis: aliquando falli: ut hominis eſſe docet **T**ullius decipi: errare: nec om̄ia recta **T**ullius intelligere. **V**er̄ post culpā ſubeat pœnitentia: ſuccedat pudor: ſeruet̄ modestia. **E**rubeſcat ætatē ætas: uereat ſenē adoleſcēs: patrē filius. **H**æc ego tibi ſeruāda reor: ut & tibi ſis ſuauiſ: & mihi: & tuis om̄ibus nō iniucūdus: & apud oēs ea ualeas auctoritate ac gratia: q̄ & hic lætus uitā agas: & poſteris immortalitē cōſecutā te doceas. **V**ale. **Ex** Mediolano. xij. kl. **F**ebruarias.

¶ Paternalis familiariffima.

Nihil eſt quod plus appetam ſuauiſſime fili: q̄ ut bonus ſis: ut ingenio ſic etiam uſu. **N**aturæ fundamēta ſunt in te optima. **I**ngeniū acutiſſimū: memoria tenaciſſima: uis animi optima. **S**ed niſi hæc exercitacione uirtutiſq; conſuetudine coaleſcunt atq; coluntur: facillimē ſiunt deteriora nihilq; afferunt fructus. **C**upio ut aſſidue ab ijs aliquid diſcas & addiſcas: qui te poſſunt non docere ſolū: ſed diligēter erudire. **N**ā ut illud eſt **P**latonis (quod **B**oetius ad nos **P**lato traduxit) **Q**ui nō addiſcit: dediſcit. **A**d hæc autem memoriæ **B**oetius **m**oderatiæ: ne quid ſupra q̄ puerum deceat (& eum quidē educatū ingenuē) loquaris: aut de te audeas profiteri. **S**i quid per appetitū & animi perturbationē te ſtimulat: rationis te cōhibeas freno: cenſe aſq; demum id eſſe in te plurimū laudandū: ut ſenior uideare q̄ iunior. **H**oc pacto illud pulcherrime attinges: cuius eſ cōſequēdi gratia profectus in ſtudiū: mihiq; charior aſſidue fiet. **V**ale. **Ex** Mediolano. xij. kl. **F**ebruarias.

¶ Paternalis grauiſ.

Non iniuria illud **M**aro complexus eſt: **O**m̄is in **A**ſcanio **V**ir. j. ane. chari ſtat cura parētis: & **C**icero docuit: charitatē eſſe patriam. **C**icero **N**am ex om̄i officioꝝ genere: nō conſuetudine ſolum & morib⁹: ſed uel ſola natura duce: debet patri filius pietatem: at filio pater charitatem. **I**taq; apud **H**omerum **H**omerus:

- Hesiodus** Hesiodū: Orpheūq; filij semper erga parentes dicunt esse
Orpheus pij: patribus autem nati chari: iucundi: suauēs appellanē:
Aristoteles suis utriq; ut intelligitur: epithetis. **Vt enim Aristoteles:**
 & omnes declarant philosophi: ea est naturæ uis: ut in suc-
 cessoribus augeatur. **Nec id quidem iniuria:** cum pater ac
 auus & proau se ducant in nepotibus posse uiuere: suiq;
 nominis familiæq; propagationem in eos pendere. **Quā-**
obrem & quibus naturales non fuere filij: legitimos sibi
 adoptarūt: ut in eorum manibus & signis uiuerent: fami-
 liasq; cōseruarent. **Hinc & ab Octauia familia in Iuliā trans-**
latus Octauij filius: qui possessiuo a nominatiuo cognomi-
Octauianus natus est Octauianus: ubi. **G. Iulius** cæsar nomine agnomi-
Aemilij neq; adoptatis diceretur: & ex **Aemilijs** in **Cornelios** ad-
Cornelij optione traductus est adoptiuus. **P. Scipio** dictus: ubi pri^o
P. Scipio **Aemilius** esset: quod retinēs cognomēto uocabat **Aemi-**
lianus. **Tantū** patres filijs: quantū natura debeat: tantū ijs
 laeti sunt quantū eos nō forma potius: q̄ uirtute præclaros
 intelligūt: nec uirib⁹ magis: omniq; corporis dexteritate:
 q̄ modestia: cōtinētia: omniq; mētis ac animi temperamē-
 to. **Illā** em̄ & leuissima bona sunt: uixq; bonorū nominibus
 digna: interdūq; plæriscq; communia bæluis: quæ uel cito
 corruāt uel minimā utilitatem afferant. **Hæc** autem quæ
 ad animi splendorem attinent: eiusmodi certe sunt existi-
 manda: ut cū nullo ualeant comparari ornamento: ut **Hie-**
Hieronym⁹ ronymus ait. **Quid** enim iste tibi profutur⁹ est color: quo
Colores lilia purpurāq; uincis: & te præstas **Polydorz:** **Hyacinthū:**
Narcissum: **Hippolytū:** **Hylam** & **Ganymedē:** **Quid** iste
 decor adiumentū daturus est: **Quod** phœbeus possis cu-
 pidineusq; dici: **Quid** confert ad æternitatē: **Certe** nihil:
Cum nō multo post uenustas oris: leuisq; cutis sit a pilis de-
Basilij formiq; squalore obsidēda: exq; pardo iam incipias ursus
 fieri. **Nam** (ut **Basilij** docet) plus obest longe species (quæ
Achilles flosculorū instar: a mane ad uesperū concidit) q̄ conducat.
Hector **Accedat** robur: & membrorum internodiorūq; præstan-
 tia: quæ nobis te dicat **Aeacide** similem: aut **Hectoris:** aut

Furiū: referat: aut **Camillum**: aut eorū aliquem: cuius tanta uis fuit in praelijs? **Quid** hæc uires afferunt uitæ nostræ subsidij: quæ agiles fuimus iuuenes? **Agiliores Simiæ**: **Celeriores** corui atq; damæ: quæ robusti: robustiores elephantes: quæ fortes animosi: fortiores animosioresq; leones. **At** quid tandem uel superemus hisce laudibus animantia cuncta? **Quod** homines cædimus: carpimus: uincimus: prædam eorū res uertimus. **Istud** est quod nolim nos meminisse: quæ quidem est ab omni humanitate alienum. **Discimus** hoc pacto **Martiales** fieri: **Lapithas** & **centauros** imitari: gloria militare nobis quærere. **Quousq;** tandē hæc uires: hoc robur: hæc ualentia nos comitat: quæ diu stabilia hæc sunt: nullam profecto solidā habet sedem. **Nullibi** firma dici solent. **Nunc** intemperies hæc aeris uerberat: ut **Aureli** in **Aurelius** quit: nunc inordinatus cruciat uiuendi modus: ut ait **Seneca** **Seneca**. **Nunc** nimius labor: nunc ocium: nunc cibus immodestus: nunc libido intemperata: ut **Theophrastus** dicit: eripiunt hæc munera. **Desint** ea incommoda: non est ætatis defutura canicies atq; rubigo quæ corrodat: quasi tineatas uestes nostra corpora: ut uerbis utar **Gregorij**: membraq; penitus consumat eneruata: & enodata: ut **Ambrosiano** utar **Gregorius** **Ambrosius** sermone. **Prudentia** uero: æquitas: religio: fides: sanctimonia cæteraq; huiusmodi: neq; bis nec alijs debilitantur importunitatibus: semper durant: assidue sunt meliora: firmiora magis incoccussa. **Quāobrem** mi suauiissime fili: ne te persternas ulli fortunæ impetu: ne te subijcias ullis uoluptatū blandimētis: ne te abijcias ulla rerū mūdanarū desperatio. **Cur** finxit **Homer** poeta clarissimus **Vlyxē** in **Siculo** **Homertus** **de Vlyxe** pelago in sirenū cantus incidisse: ac sese malo nauis alligasse apertis auribus: cæteros aut nautas & uinctos esse uoluisse & obturatis auriculis: nisi quæ illarū audiēs cantus sese in pontū proijcere negret. **Erāt** aut sirenæ mulieres libidinibus **Sirenes** deditæ: quæ solebāt illinc transeuntes ad oblectatiōes incestas tractos perdere. **Malū** aut ratio erat: cui se uir bonus deuincit: ne se proijciat in uoluptatū pelagus: sed audiat

Furius
Camillus

Martialis

Aurelius
Seneca

Theophrastus

Gregorius
Ambrosius

Homertus
de Vlyxe

Sirenes

- iucunditatē in anē illā: sciatq; nō solū a se ppulsare ac ex-
crari: sed in alijs q; suæ sunt cōmissi uigiliæ castigare tā acri-
ter & oportune: ut sūmergi nō possint. **O**mēs (ut **T**eren-
tianū illud declarat) procliuē a labore ad libidinem corru-
unt: cūm **A**ristotelis arbitrio: passio deterreat omnia natu-
ra quidē animātia doloreq; fugent: at uoluptas alliciat &
in suam facillime redigat potestātē. **S**uccurrunt in ordina-
tæ mensæ bacchanales illæ: **S**ardanapaleaq; cōdimēta: cō-
uiuiaq; **N**eronia: quæ iuuenū mentes cogunt furere suiq;
nō esse compotes. **T**u uero abstine mero: **A**bstine ab ijs
odoribus saporibusq; quos ex arabū deuehunt syluis: ex
Damasco: **C**ipro: **C**reta: quibus operosa consuluit saties:
& ut **S**ocrates admonuit: paucis minimisq; naturā esse cō-
tentā: e de ut uiuas: nec uiuendū esse tibi ut comedas: arbi-
trare: sed ut discas: ut sapias: ut assidue te uirtutibus exer-
ceas. **N**ec tibi **P**ythagoricū illud excidat: iuuenib⁹ tam diu
tacendum esse: q̄ diu didicerint loqui bene: silendo ac au-
diendo. **T**ua uero modeste quidē exercēdo: quæ audiun-
tur: at demū docēdo quæ audita fuere simul & exercita-
ta. **Q**uid insolentius: ut **P**lato uoluit: q̄ loqui uelle ubi ser-
monis non est ratio: **S**uccurrat aut̄ illud **A**gesilai: non esse
tam indecorā in adolescente uultus turpitudinem: q̄ alicu-
ius motus aut gestus incontinētia. **M**endaciorq; consuetu-
dinē ex qua uanitas orit̄: quā uoluit **T**ullius oblectationē
esse mentiendi: prohibet omnis philosophorū schola. **H**is
nihil addi posse præceptis duco paternis: qbus mea in te
admonēdo charitas exprimat̄: nisi ut sis religionis amicis-
simus: fidei obseruantissimus: ut & dei possis & hominum
amicissim⁹ existimari. **Q**uis enim q; deū non coluerit: non
omni opa industriaq; sit uenerat⁹ quicq; poterit in uita cō-
sequi: unde uir magnus appelle⁹. **I**n quo religio nō est: ut
Chrysofsto. **C**hrysofostomus inquit: in eo nihil esse potest laude dignū.
At fides: qua continetur quædam promissorum obserua-
tio: nisi constantissime reguli seruet̄ more: cogit hominē
euanescere: nec inter homines quicq; existimari. **F**ac igitur

mi fili: ne quicq̄ ex his prætermittas: neu magis haberi ue-
lis q̄ esse bon^o. **F**ucat^o em̄ color & dissimulata quæq; dela-
bunt: **V**era sp̄ bona pmanēt: & uiuos exornāt: & mortuis
uitā parāt. **C**harissim^o nobis es: at multo: ut ait **T**ulli^o: eris **T**ullius
charior si meos non aspernabere monitus. **B**ene uale. **E**x
Mediolano. x. kl. **F**ebruarias.

Synonyma paternalia.

Ego te ad uirtutē hortor.

Cupio te fieri meliorē.

Amplectare si me audias uirtutē omnē.

Nihil mihi magis gratificabere: q̄ si laudī omnem operā
adbibebis.

Tunc mihi multo iucūdi^ories: cū uidebo te nulli plus q̄
gloriæ uacare studio.

Nihil magis desidero: q̄ tuæ uirtutis famā.

Fac ut ingenij tui uiuacitatē: cū omni cōiungas laude.

Nil decet te magis mi fili q̄ ut tuis te maiorib^o reddas non
inferiorem.

Cum oēs debeāt se modestissimos exhibere: tū multo tu
magis in quē oīm sunt oculi cōuerfi.

Peto abs te iprimis hoc: ut te studiosissimū lrāq; efficias.

Si bonis te morib^o dedicaris: tā incredibili nos afficies uo-
luptate: ut ad cumulū addi quæat nihil.

Viuū me diuti^o optabis: ubi te uirtutib^o totū dedideris.

Vt sis excellēti laude prædit^o: omnē exerceo curā.

Tunc me foelicē existimabo: cū ea te gratiā uidebo præ-
stantē: quæ te numeret inter claros.

Titulus. xxiiij.

Maternalis familiaris.

Cupio te mi fili ad nos redire incolumē. **S**ed ut id cito fi-
at: te uabementi^o oro: ut uita. **N**am sine te uita mihi fit in-
iucūda. **D**ebes tu quoq; labores mihi meos compēsare q̄
bus sum diuti^o in te pariendo: educando: nutriēdoq; defa-
tigata. **Q**uæ autē est cōpēsatio mihi uel charior: uel optati-
or q̄ ut te uideā: audia: amplectar. **P**ater tu^o uir est: nec eo